



Bente E. Engesland
Sjefredaktør KK

Kvinnehjertets smerte

Jeg innrømmer at jeg aldri hadde reflektert over risikoen for å få hjerteinfarkt. Brystkreft, ja, om ikke annet fordi jeg som kvinne over 40 anbefales mammografi. Men hjertetrøbbel? Nei, det er det bare stressede og overvektige menn som får, tenkte jeg, som de fleste andre kvinner. Nettopp denne «konvensjonelle visdommen» viser seg å være livsfarlig.

Hjerte- og karsykdommer er snart en global epidemi. Med vår moderne livsstil er vi alle i risikozonen. Den brutale sannhet er dessuten at hjerte- og karsykdommer er den viktigste dødsårsak for kvinner i Norge. Flere kvinner dør av hjertesykdommer (40 %) enn av alle kreftformer til sammen (23 %). Det er også slik at flere kvinner enn menn dør av hjerteinfarkt eller andre former for hjerte- og karlidelser. En av to kvinner vil utvikle hjerte- og karsykdommer i løpet av livet.

Kvinnehjertet er altså en tikkende bombe. Men kvinner flest avslører stor uvitenhet i en fersk undersøkelse som ble offentliggjort i KKs temanummer om hjertet (KK nr. 21, mai 2007). Sju av ti tror kreft er den hyppigste dødsårsaken. Og svært mange kvinner mangler kunnskap om hvilke symptomer som kan indikere hjertesvikt, det viser en undersøkelse Opinion har utført for LHL (Landsforeningen for hjerte- og lungesyke).

Det er selvsagt oppsiktsvekkende at ellers opplyste kvinner vet så lite. Men det finnes forklaringer, som leger og helsevesen må stå til ansvar for. Mange kvinner blir nemlig ikke trodd når de søker hjelp for sin smerte.

Kvinner har andre symptomer enn menn. Mange føler seg bare i dårlig form, de mangler energi, er slitne. Smertene kommer ikke som «knivstikk» i brystet eller utstråling til armen, men mer diffust. Smertene kan ofte sitte helt andre steder enn i brystet også, slik som i magen eller bak i ryggen.

I KKs temanummer møter vi kvinner som ikke fikk den diagnosen de skulle ha. En av dem som er intervjuet, Helen Knoph (53), hadde så sterke smerter at hun skrek, men ble likevel avvist seks ganger før hun endelig fikk hjelp. Fastlegen mente hun ikke var så syk. Feilvurderingen kunne blitt fatal for Helen, som stod midt i sitt tredje hjerteinfarkt.

Hennes historie er en av mange. Flere vil komme denne våren i kjølvannet av den internasjonale kampanjen for kvinners hjerte, «Go red for women», gjennomført i over 30 land, også fordi flere leger prisverdig nok engasjerer seg. KK fulgte et operasjonsteam ved Ullevål universitetssykehus for å kunne dokumentere hvilken livreddende innsats som må til. Hjertekirurgen Theis Tønnessen viste med profesjonalitet og disiplin at kvinner kan reddes om de får hjelp i tide. Det er viktig at nettopp legene og sykehusene åpner dørene for oss i mediene, slik at vi kan bidra til større innsikt og kunnskap blant kvinner flest.

Hjertekirurgi har alltid hatt større status blant leger enn de typiske og kroniske kvinnelidelsene. Men selv innen et «høystatusområde» kommer altså kvinnene bak mennene. Det kan vi ikke finne oss i.

Fokuset på kvinnehjertet er kanskje et av de mest brennbare helsepolitiske spørsmål akkurat nå. Det er ikke bare i Norge at magasiner som KK engasjerer seg. Britiske Red sørget for eksempel nylig for at Cherie Blair frontet en slik kampanje i Storbritannia. Hun skrev: «Red's Love Your Heart Campaign is a desperately needed wake-up call for women who still see heart disease as a threat to men. We are kidding ourselves...» Som i Norge er det slik at 55 % av kvinnene dør av hjertesykdommer, mot 43 % av mennene.

Vi som er i «den rette» alderen, må selv sørge for å beskytte våre hjerter – gjennom kosthold, trening og livsstil. Men jeg kan ikke forstå annet enn at kvinnehjertet blir en av de mest interessante og viktige utfordringene norske leger og norsk helsepersonell for øvrig møter i tiden fremover. Vi trenger nysgjerrige studenter, kloke forskere, erfarne sykepleiere, dyktige kirurger – og livsglade kvinner som lærer seg å elske sitt hjerte.

Bente E. Engesland

I neste nummer:

- Cervixcytologi
- Stressinkontinens
- Brennmaneter
- Chagas' sykdom
- Eksplosjon i endetarmen
- Hvordan ble Osvald syk?